

Začínající dopady SARS-CoV-2 do veřejných financí ČR: makrofinanční analýza vybraných položek rozpočtové kapitoly MPSV v komparaci s rokem 2009

Jiří Vopátek

Abstrakt

Článek analyzuje začínající dopady pandemické krize roku 2020 do veřejných financí České republiky na příkladu celostátního inkasa vymezených daňových příjmů a vybraných ukazatelů státního rozpočtu. Příspěvek se pokouší o komparaci roku 2009 (kdy se reagovalo na dopad hypoteční krize do reálné ekonomiky) s rokem 2020. Krize roku 2009 byla zcela jiná oproti krizi roku 2020 (zdravotní či pandemická). V roce 2009 krize zasáhla ekonomiku plošně a primární problém se nacházel ve finančním sektoru. Z pohledu MPSV lze již nyní pozorovat plánovaný výrazný propad příjmů v kategorii pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. Příspěvek současně poukazuje na zásadní odlišnost mezi plánovaným schodkem státního rozpočtu a skutečným schodkem v případě neočekávaného propadu tuzemské ekonomiky, která je součástí globálního ekonomického prostředí, kdy stav veřejných financí je pod tlakem řady vládních diskrečních opatření.

Klíčová slova: covid-19, diskreční opatření, krize hypoteční, krize pandemická, státní rozpočet

Abstract

The article provides an analysis of the initial effects of the pandemic crisis of 2020 on the public finances of the Czech Republic based on the example of the national collection of defined income tax revenues and selected indicators of the state budget. The paper endeavours to compare 2009 (at which time the impact of the mortgage crisis on the economy was addressed) with 2020. The crisis of 2009 was completely different in character from the crisis of 2020 both in terms of health and the occurrence of the pandemic itself; in 2009, the crisis hit the economy hard and the primary problem related to the financial sector. From the point of view of the Ministry of Labour and Social Affairs, the anticipated significant decrease in income from social security premiums and state employment policy contributions can already be observed. The paper also points out the fundamental difference between the planned state budget deficit and the reality in the event of an unexpected decline in the domestic economy, which forms part of the global economic environment, at a time at which public finances are under pressure following the implementation of a number of government discretionary measures.

Keywords: COVID-19, discretionary measures, mortgage crisis, pandemic crisis, state budget

Úvod

Tržní ekonomika se pohybuje ve svých cyklech, kdy růst je střídán poklesem a pokles je střídán růstem. Hospodářská politika může cyklus tlumit, ovšem nelze jej zcela odstranit, neboť by se tím rezignovalo na tržní ekonomiku jako takovou. Praxe ukazuje, že chod ekonomiky není zranitelný pouze prostřednictvím změn v agregátní poptávce a nabídce, ale také zásahem jiných krizí, kdy ohnisko náklady reálné ekonomiky se může nacházet ve finančním systému, tj. finanční krize v podobě měnové, bankovní, dluhové, hypoteční, a to i s případnou vzájemnou kombinací, kdy v určité fázi taková krize přejde v dopad do agregátní poptávky a nabídky. Ekonomická krize poté bývá o to delší a i hlubší. Globální ekonomika nám čím dál tím více ukazuje zdvižený prst ohledně snadné zranitelnosti globalizovaného národního ekonomického systému. Národní ekonomiky se tak více ocitají ve vzájemné globální ekonomické závislosti. Globální ekonomika má své výhody v podobě silné mezinárodní konkurence v zahraničním

obchodně v podobě možnosti nakupovat za nejnižší ceny. Ovšem na druhé straně, aniž si to v době dobře fungující ekonomiky uvědomujeme, platíme nemalou „latentní či implicitní globální daň“, neboť jakékoliv narušení „globálního ekonomického motoru“ je schopno národní ekonomiky snadno infikovat a nečekaně zpomalit či i na určitou dobu odstavit chod světové ekonomiky spolu s nemalými krátkodobými (dočasnými) následky pro životní úroveň obyvatelstva, ale zejména s dlouhodobými či trvalými následky pro veřejné finance ve snaze pomoci ekonomice formou řady větších či menších vládních diskrečních opatření.

V roce 2020 přišel zcela nečekaně jiný typ nárazu pro ekonomiku v celosvětovém měřítku, který ji spolu s ohrožením životů a zdraví negativně ovlivnil. Wuchanský koronavirus SARS-CoV-2 (covid-19) donutil jednotlivé vlády v zájmu ochrany životů a zdraví svých obyvatel k dočasnému výraznému ekonomickému zpomalení či až k vypnutí segmentu služeb, zejména v oblasti cestovního ruchu, spolu s vlivem na další segmenty národního hospodářství

v rámci jednotlivých národních ekonomik. Takový krok vedl k poklesu ekonomického výkonu, který negativně dopadá, mimo jiné, na veřejné finance. Hospodářský život se z pohledu nejen národních ekonomik, ale také z pohledu celosvětové ekonomiky značně, byť dočasně, přibrzdil a až téměř zastavil. K tradičním krizím se tak přidal **další typ krize v podobě krize pandemické či krize zdravotní**, která je nebezpečná svým potenciálem **ve formě náhlého dočasného odstavení ekonomicky aktivního obyvatelstva**. Zásah této vyšší moci nám ukazuje, jak může být reálná ekonomika i jiným způsobem velmi rychle a až nečekaně zranitelná.

Celosvětová pandemie se ČR nevyhnula. První případ nákazy virem SARS-CoV-2 (dále covid-19) byl oznámen 1. března 2020. Nouzový stav, kterým byl na určitou dobu postupnými kroky pozastaven či vypnut „ekonomický motor“, zejména v oblasti služeb s nemalým dopadem na cestovní ruch, jako jsou hotelové, restaurační, rekreační, kulturní, sportovní a zdravotní (myšleno lázeňství) služby spolu s dopady na další segmenty národního

hospodářství, trval od 12. 3. 2020 s postupným prodlužováním do 17. 5. 2020 (Usnesení vlády ČR č. 194; č. 396; č. 485), tj. celkem 67 kalendářních dnů.

Cíl příspěvku a zvolený metodický přístup

Dle provedené literární rešerše a dostupných dat s využitím deskriptce se příspěvek zaměřuje na začínající dopady současné pandemické krize do veřejných financí z pohledu celostátního inkasa vymezených daňových příjmů a vybraných ukazatelů státního rozpočtu v pokusu o komparaci roku 2009 (tj. dopad hypoteční krize na reálnou ekonomiku) s rokem 2020 (tj. začínající dopad pandemické krize covidu-19) spolu s vybranými položkami kapitoly Ministerstva práce a sociálních věcí ČR (MPSV, kapitola 313) a to s vědomím (= určitě omezení), kdy: a) krize roku 2009 má zcela jiné základy, jiný počátek a dopady než probíhající krize v roce 2020 a b) jiný měsíční počátek krize hypoteční s dopadem na daňové příjmy oproti jinému měsíčnímu počátku začínající pandemické krize v roce 2020. Prostřednictvím uvedeného přístupu je cílem poskytnout základní makrofinanční pohled dopadu dvou zcela odlišných krizí (hypoteční, pandemická) na veřejné finance. Cílem je rovněž poukázat na zásadní odlišnost mezi plánovaným schodkem státního rozpočtu a skutečným schodkem v případě neočekávaného propadu tuzemské ekonomiky, která je součástí globálního ekonomického prostředí.

Použitá základní veřejná data z oblasti veřejných financí nejsou svým charakterem statická, jsou ovlivněna řadou faktorů dopadající pandemické krize, které se v rámci reálné ekonomiky vyvíjejí dynamicky. Současně nejsou k dispozici data za celý rok 2020, ale pouze za jeho část, což sebou přináší omezení v rámci provádění hloubkové analýzy a vzájemné hlubší komparace. Příspěvek je zpracován dle dostupných dat a informací k 18. 9. 2020.

1 Globální finanční krize a současná novodobá pandemická krize

a) krize hypoteční

V USA se začátkem roku 2007 zrodila tzv. **hypoteční krize**, která se proměnila v **krizi finanční** (léto/podzim 2008), kdy se současně poté přelila do krize reálné ekonomiky (podzim 2008); (Dvořák, 2008, kapitola 11). Dvořák (2008) uvádí, že v případě této globální finanční krize *hraje zásadní roli nadměrná úvěrová expanze vyvolaná nízkými předkrizovými úrokovými sazbami v USA a sklonem k riziku amerických finančních institucí, které demonstrovaly, že regulační opatření zaměřená na jeho minimalizaci lze vždy obejít* (s. 296); detailně-

ji viz Dvořák (2008), který uvádí, že *je zřejmé, že se jedná o nejhlubší finanční krizi v poválečném období* (s. 321). Hlavní příčinou finanční a poté hospodářské krize byla zejména uvolněná hospodářská politika formou nízkých úrokových sazeb. Hypoteční krize se negativně dotkla finančního sektoru, který byl uvedenou krizí zasažen a byl tak ve své podstatě příčinou problému.

V ČR byl v té době finanční sektor v dobré kondici, ale i přesto se uvedená krize projevila nejprve zpomalením růstu reálného HDP z +5,6 % (r. 2007) na +2,7 % (r. 2008) a poté největším propadem reálného HDP v novodobé historii ČR (1993–2019) o -4,8 % (r. 2009). Nominální HDP se mezi rokem 2008 a 2009 snížil z 4 042,8 mld. Kč na 3 954,3 mld. Kč (-2,19 % při průměrné roční inflaci roku 2009 ve výši 1,0 %), což lze z pohledu nominálního vývoje HDP v období 1990–2019 označit za jistou anomálii (ČSÚ-a). Uvedený propad se odrazil v konečném saldu státního rozpočtu roku 2009. Plánovaný schodek činil 38,1 mld. Kč (z. č. 475/2008 Sb.), což představuje cca 0,94 % nominální výše HDP₂₀₀₈ (0,96 % HDP₂₀₀₉). Dosažené saldo k 31. 12. 2009 činí -192,39 mld. Kč, což představuje cca 4,76 % nominální výše HDP₂₀₀₈ (4,87 % HDP₂₀₀₉), a je k uvedenému datu absolutně nejvyšším dosaženým schodkem státního rozpočtu.

Problematikou finančních krizí se zabývá např. studie Dvořák (2004) zabývající se zejména chápáním podstaty finančních krizí, pohybem mezinárodního kapitálu a dluhovým problémem. Autor Pazour (2008) se ve svém příspěvku zabývá metodologií modelu pro včasnou identifikaci náchylnosti ekonomiky k tlakům na měnu, tj. empirický model vystavěný na signální analýze a pravděpodobnostním modelu chování, kdy uvedený autor ověřuje na datech v rámci ČR se závěrem nejvýznamnějších ukazatelů, které s předstihem identifikují vznik nadměrného tlaku na měnu. Konkrétně se jedná o: *deficit běžného účtu nekrytý přílivem přímých zahraničních investic (měřeno ve vztahu k HDP), podíl deficitu běžného účtu na HDP a podíl peněžní zásoby (M2) a devizových rezerv*. Za významné indikátory jsou považovány: vývoj exportu, HDP a domácích úvěrů (s. 618). Autor Titze (2017) ve svém příspěvku uvádí, že centrální banky měly omezené zkušenosti s moderní krizí likvidity, která byla spojena se zamrznutím finančních toků v bankovním systému, kdy banky tvořily dobrovolné rezervy a nebyly tak ochotny půjčovat finanční prostředky na mezibankovním trhu. Z tohoto pohledu hrají klíčovou roli centrální banky, které mohou potřebnou likviditu finančnímu trhu dodávat. Nicméně autor v této souvislosti upozorňuje na fakt, že je obtížné rozpoznat solventnost od nelikvidity. Problematice tzv.

kompozitního předstihového indikátoru hospodářského cyklu české ekonomiky se věnuje např. Tkáčová (2012). Z pohledu ČR vychází z celkem 127 indikátorů z ekonomických oblastí jako průmysl, stavebnictví, obchod, služby, trh práce, státní rozpočet, platební bilance, zahraniční obchod, ceny, peněžní agregáty a akciové indexy. Autorka uvádí, že takto široké vymezení může sloužit pro první hrubé odhady vývoje hospodářského cyklu v ČR v situaci, kdy ještě nejsou k dispozici oficiální data. Problematice finanční a hospodářské krize se věnuje Czesaný (2013) ve svém příspěvku *Kontexty hospodářské politiky a současné finanční a hospodářské krize*. Autor uvádí, že po roce 2000 lze u vyspělých zemí zaznamenat jisté trendy. Konkrétně: *nadměrně expanzní měnová a fiskální politika v předkrizové fázi hospodářského cyklu, oslabený ekonomický růst, výrazné vnitřní a vnější makroekonomické nerovnováhy, vysoká nezaměstnanost a zadluženost zemí při současném narůstání heterogenity vývoje ekonomik mezi jednotlivými státy*. Současně autor uvádí, že *lépe se dařilo zemím, které uplatňovaly obezřetnou stabilizační politiku bránící dosažení nadměrné zadluženosti a podporující dlouhodobé faktory ekonomického růstu, produktivity práce, konkurenceschopnosti a zaměstnanosti, ke kterým patří především kvalitní vzdělání a výzkum*. Do skupiny zemí, které se vyznačovaly těmito znaky ekonomického rozvoje, se zařadily skandinávské země, Německo a Rakousko, přičemž jmenovaným zemím se *dařilo mít velmi dobrou odolnost vůči krizovým situacím*. Na druhé straně, *jižní země Evropy a dále Irsko a Francii lze zařadit do skupiny zemí s podstatně vyšší zranitelností vůči krizovým šokům* (s. 791). Podle autora je *společnou výzvou pro měnovou i fiskální politiku zřeknutí se nadměrně expanzní měnové a fiskální politiky v růstové fázi hospodářského cyklu, které může zmírnit jejich procyklické působení* (s. 792). Růstu a stabilitě české ekonomiky v letech 2001–2011 zahrnující analýzu období největšího propadu reálného HDP v roce 2009 se detailně věnuje Spěváček (2013).

b) krize pandemická

S ohledem na historii České republiky je současná pandemická krize unikátní v tom, že se v ní objevuje kombinace vnitřního šoku spojeného s uzavřením některých provozoven služeb, maloobchodu a přeurešením výroby a vnějšího šoku souvisejícího s narušením dodavatelsko-odběratelských řetězců a s propadem zahraničního poptávky (Morda, P., Šíma, O; 2020; s. 3).

Tzv. diskreční opatření k tlumení ekonomických dopadů jsou obecně rozdělena do tří kategorií (Bruegel, 2020), a sice na: **a) okamžitý fiskální impuls** (např. výdaje na udržení zaměstnanosti, dotace malým

a středním podnikům, veřejné investice, časově omezené změny ve vybraných daních a příspěvcích na sociální zabezpečení), **b) odložení vybraných plateb** (např. odložení platby vybraných daní, příspěvků na sociální zabezpečení). Takové odklady sice dočasně zhorší rozpočtové saldo v roce 2020, ale později, při doplacení, je vylepší, **c) poskytnutí potřebné likvidity a záruk** (např. exportní záruky). Taková opatření nemusí nutně zhoršovat rozpočtové saldo již v samotném roce 2020, ale na straně druhé mohou vytvářet podmíněné závazky, které by se mohly proměnit ve skutečné výdaje již v roce 2020 či později.

Prostřednictvím informační studie *Ekonomické dopady a možná hospodářsko-politická řešení pandemie covidu-19* autorů Mordy a Šímy (2020) lze plnohodnotně odkázat na *Sbírku odborných článků vydávaných Centrem pro výzkum hospodářské politiky sídlícím v Londýně. Sbírka s názvem Mitigating the COVID Economic Crisis: Act Fast and Do Whatever It Takes obsahuje 24 textů věnujících se průběhu covidu-19 v některých státech, dopadům této pandemie na světovou ekonomiku či návrhům a příkladům hospodářsko-politických opatření v některých státech* (s. 3). Autoři Morda a Šíma (2020) v uvedené informační studii stručně shrnují vybrané názory a postoje na řešení pandemické krize.

V případě ekonomické (hospodářské) a finanční krize jde o zcela jiný typ krizí z pohledu jejich vzájemně se prolínajících příčin než krize pandemická či zdravotní, která zasáhla současnou ekonomiku. Pandemickou či zdravotní krizi nelze jakkoliv předvídat prostřednictvím předstihových ekonomických indikátorů. Stejně tak nelze požadovat, aby se země na takovou krizi po stránce tvorby finančních rezerv připravovaly, neboť taková krize není, v porovnání s tím, že tržní ekonomika se pohybuje v cyklech, ani prostřednictvím hospodářského cyklu jakkoliv předvídatelná. Zkrátka může, ale také vůbec nemusí přijít. Z pohledu ochrany životů a zdraví lze vyčkat na upozornění blížícího se pandemického problému ze strany Světové zdravotnické organizace. Je-li ekonomika, která se pohybuje v hospodářských cyklech, tzv. přehřívána (reálný produkt dlouhodobě a významně převyšuje tzv. potenciální produkt), tak dříve nebo později dojde k jejímu ochlazení, tj. snížení jejího výkonu. U pandemické krize žádný ekonomický signál neexistuje. Z tohoto pohledu se lze dopředu velmi obtížně připravit na tzv. horší ekonomické časy. Nynější pandemická krize, v porovnání s krizí hypoteční, více spoléhá právě na finanční sektor, který by se měl stát součástí jejího řešení.

Jakákoliv krize vede k růstu veřejných výdajů a současně k poklesu veřejných příjmů, čímž vzniká nejprve záporné saldo

zejména ve státním rozpočtu, které poté zvyšuje státní dluh. V případě pandemické krize, kdy dochází v rámci nouzového stavu k částečnému vypínání ekonomiky (ve zmíněném segmentu služeb s postupným dopadem zejména do cestovního ruchu), přicházejí na řadu finanční kompenzace ze strany vlády. Dluhové břemeno se ve svém finále přenáší na daňové poplatníky minimálně tím, že je třeba z takového dluhu platit úroky, kdy zdrojem pro jejich placení jsou daňové příjmy. O faktickém budoucím splacení takového dluhu ze strany státu nelze plně uvažovat, neboť splatné státní dluhopisy v budoucnu jsou v drtivé většině nahrazovány novými státními dluhopisy. Klíčovou roli hraje rating země, který ovlivňuje výši úrokových sazeb u nově emitovaných státních dluhopisů.

2. Dopady na veřejné finance a státní rozpočet ČR

Každý propad ekonomiky ovlivňuje *hospodaření veřejných rozpočtů zpravidla dvěma kanály. Prvním je pokles daňových a pojistných příjmů, ke kterému dochází v důsledku snížení ekonomické aktivity. Druhým jsou stimulační opatření přijímaná vládou, která mohou být zaměřena jak na příjmovou (snížování daní), tak i na výdajovou stranu veřejných rozpočtů (nové výdajové programy). V prvním případě k tomu dochází automaticky bez aktivního zásahu vlády, ve druhém případě je většinou potřebné přijmout ad hoc opatření na vládní úrovni. Při propadech o více než 5 % HDP již nelze předpokládat, že vztah bude lineární, ale lze spíše předpokládat silnější pokles příjmů při poklesu HDP* (Hlaváček M., Pavel, J.; duben 2020; s. 3 a 4).

Ve své novodobé historii v ČR žádná krize nevyžadovala takové kompenzace, jako pandemická krize v roce 2020. **V případě krize v roce 2009 byla přijímána opatření zcela jiná, resp. bez přímých finančních kompenzací.** Realizovaná opatření dopadající na veřejné finance v roce 2009 jsou shrnuta v Makroekonomické predikci ČR MF (MF ČR-b; říjen 2009 spolu s verzí červenec 2009 a leden 2010), viz tabulkový přehled 1 v příloze příspěvku. **Stimulační opatření na podporu ekonomiky s negativním dopadem** na veřejné finance jsou dle uvedeného zdroje vyčíslena na necelých -75 mld. Kč pro rok 2009. Podle Makroekonomické predikce leden 2010 (MF ČR-b, leden 2010) jsou vyčíslena **stabilizační opatření s pozitivním dopadem na veřejné finance** ve formě posilování veřejných příjmů spolu se snižováním vybraných veřejných výdajů v celkové výši necelých +77 mld. Kč. Na straně příjmů jde o posilování daní a na straně výdajů jde zejména o **neprovedení valorizace důchodů.**

Rok 2009 byl specifický z pohledu složení vlády a její hospodářské politiky, neboť v období 9. 1. 2007 – 8. 5. 2009 vládla vláda politická, která vzešla z výsledků voleb. Po jejím „pádu“ nastoupila vláda úřednická, období 8. 5. 2009 – 13. 7. 2010. Od 13. 7. 2010 již vláda politická, resp. s politickým mandátem dle výsledků voleb (Vláda ČR-a).

Pandemická krize 2020 zanechá ve veřejných financích silně viditelnou stopu, neboť realizovaná finanční opatření (zejména jde o kompenzace a podporu segmentu cestovního ruchu, kompenzace obcím a krajům, kompenzace podnikatelům a živnostníkům) jsou v historii nejen samotné ČR zcela ojedinělá. Celkový účet za řešení následků pandemie covidu-19 bude moci být učiněn v budoucnu, neboť její vliv bude veřejné rozpočty provázet i po roce 2020. Přesné finanční dopady do veřejných rozpočtů za rok 2020 budou známy až v následujícím roce, neboť žádosti o příspěvky, kompenzace či dotace se v době psaní tohoto příspěvku stále podávají a vyřizují. Přehled vybraných významných opatření spolu s finančními dopady do státního rozpočtu ze sociální oblasti se uvádí v příloze příspěvku formou tabulkového přehledu 2.

Vedle uvedených opatření byly vládou spuštěny samotné programy schvalované Vládou ČR na zmírnění ekonomických dopadů pandemie (covidu-19) do reálné ekonomiky (Vláda ČR-b). Jedná se zejména o klíčové **programy** tzv. Antivirus (A, B, C), který je realizován **v rámci MPSV** (MPSV-a). *Analýza podpory v Programu Antivirus* spolu s finanční náročností je uveřejněna na webových stránkách MPSV (MPSV-b). Dále se jedná o programy pod: **Ministerstvem průmyslu a obchodu**: např. „Ošetřovné“ pro OSVČ; **COVID-nájemné; COVID-kultura** (MPO); **Ministerstvem pro místní rozvoj ČR**: např. COVID-lázně, COVID-ubytování (MMR); pod **Ministerstvem kultury ČR**: *Program udržitelnosti pro muzea zřizovaná nestátními subjekty* (MK).

Relevantní informace jsou postupně zveřejňovány na webových stránkách MF ČR (MF ČR-a).

2.1 Dostupná data a odhady poklesu HDP v souvislosti s covidem-19 z pohledu ČR

Mezinárodní měnový fond na svých stránkách (MMF-a) uveřejňuje klíčové ekonomické reakce, které jednotlivé vlády přijímají z důvodu, aby došlo k omezení dopadů pandemie covidu-19. Na uvedeném webovém odkazu lze **sledovat celkem 196 ekonomik, a to včetně ČR,** z pohledu shrnujících ekonomických opatření z oblasti fiskální a měnové politiky, měnového kurzu a platební bilance.

I přes velmi nejistý globální výhled **OECD** předpokládá pro rok 2020 snížení

českého HDP o 9,6 % v případě scénáře s jedním zásahem covidem-19 a v případě dvojitého zásahu pak pokles až o 13,2 %. Data OECD predikují pokles reálného HDP v eurozóně o 9,1 % s jedním zásahem a v případě dvojitého zásahu -11,5 %; v případě zemí OECD -7,5 %; resp. -9,3 %; pro světovou ekonomiku - 6 %; resp. -7,6 %; USA - 7,3 %; resp. -8,5 % a pro Čínu -2,6 %; resp. -3,7 % (OECD, on-line 2020-09-17).

Mezinárodní měnový fond (MMF-b) pro ČR odhaduje s ohledem na dopady pandemie způsobené koronavirem pokles reálného HDP v roce 2020 o 6,5 %. MMF pro USA predikuje pokles reálného HDP o 8 %, kdežto pro Čínu 1 %. Změna v HDP se bude mezi zeměmi zcela nepochybně lišit, neboť bude záležet zejména na vývoji pandemie, schopnosti zemí dostat pod kontrolu její šíření, na struktuře ekonomik a jejich závislosti na jednotlivých sektorech, zvláště na turistice a ropě, či na růstových trendech před krizí (Patria, 2020).

Evropská komise (European Economic Forecast, July 2020) odhaduje pro ČR letošní pokles reálného HDP o 7,75 % (s. 32). Pokles HDP v rámci celé EU je predikován na 8,3 % (s. 38, léto 2020).

Česká národní banka (ČNB-a), on-line: 2020-09-17) odhaduje pro rok 2020 meziroční pokles o 8,2 %. Pro rok 2021 pak růst o 3,5 % a pro rok 2022 růst o 4,0 %.

Tabulka 1 uvádí přehled odhadů reálného poklesu HDP u vybraných zemí, kdy uvedené odhady jsou zatíženy větší či menší nejistotou samotného vývoje.

2.1.1 Státní rozpočet ČR na rok 2020

Predikce výkonu české ekonomiky v době schválení státního rozpočtu v roce 2019 (z. č. 355/2019 Sb.) na rok 2020 byla

Tabulka 1 Prognóza dopadu covidu-19 na reálný HDP u vybraných zemí

Země	OECD dle zásahu covidem-19		MMF	Evropská komise
	jeden zásah	dvojitý zásah		
Česká republika	-9,6 %	-13,2 %	-6,5 %	-7,8 %
Německo	-6,6 %	-8,8 %	-7,8 %	-6,3 %
Rakousko	-5,0 %	-6,3 %	-4,5 %	-7,1 %
Slovensko	-9,3 %	-11,1 %	-6,2 %	-9,0 %
Polsko	-7,4 %	-9,5 %	-4,6 %	-4,6 %

Zdroj: OECD, MMF-b, Evropská komise; vlastní zpracování, [on-line: 2020-09-17]

+2,2 % reálného HDP ve stálých cenách z roku 2010. S ohledem na dopady covidu-19 byl v rámci novely zákona o státním rozpočtu na rok 2020 předpokládán nikoliv růst, ale pokles o 5,1 % (Sněmovní tisk č. 789). Novelou zákona o státním rozpočtu došlo ke schválení navýšení jeho schodku z částky 40 mld. Kč na 200 mld. Kč (z. č. 129/2020 Sb.). Dle vývoje ekonomických dopadů došlo dle dostupných dat k 31. 3. 2020 k revizi odhadu na pokles až o 5,6 % reálného HDP, a to při existenci extrémní nejistoty a s riziky vychýlenými směrem dolů. Z +2,2 % HDP „padá“ směrem k predikovaným -5,6 %, takže ohledně dopadu do veřejných rozpočtů jde o predikovaný pokles o 7,8 p. b. reálného HDP. V případě naplnění tohoto poklesu půjde o nejvyšší pokles v novodobé historii ČR od roku 1993, kdy nejvyšší pokles reálného HDP z roku 2009 (-4,8 % s dosaženým schodkem státního rozpočtu ve výši 192,39 mld. Kč /ČNB-b/) bude překonán (ČSÚ-a). S ohledem na očekávaný další negativní vývoj byl schodek státního rozpočtu znovu upraven o jeho zvýšení na 300 mld. Kč (Sněmovní tisk č. 833, z. č. 208/2020 Sb.). Nicméně ani tento

schodek dle vládních odhadů nestačí, a proto vláda přišla s další novelou zákona o státním rozpočtu, kdy navrhla jeho další zvýšení, a to rovnou na 500 mld. Kč, což je v tuto chvíli historicky nejvyšší plánovaný schodek v dějinách ČR (Sněmovní tisk 889, z. č. 323/2020 Sb.).

Míra zasažení jednotlivých odvětví nebude rovnoměrná. Mezi nejvíce zasažené segmenty národní ekonomiky ve formě **negativního nabídkového šoku** patří cestovní ruch, kultura, sport, obchod, doprava a zpracovatelský průmysl. Do výkonu ekonomiky se z pohledu ČR bude negativně (ať již více či méně) promítat **propad zahraniční poptávky**, neboť ČR patří mezi země silně ekonomicky otevřené (Sněmovní tisk č. 789).

Základní ukazatele státního rozpočtu na rok 2020 spolu s postupným jejich vývojem lze shrnout prostřednictvím tabulky 2.

Státní rozpočet na rok 2020 doznal, s ohledem na jeho tři novely, ve svých základech podstatných změn. Vláda v této chvíli počítá **s poklesem příjmů v rámci státního rozpočtu o 213,30 mld. Kč a na straně druhé počítá s růstem výdajů o 246,70 mld. Kč**, což se odráží v navýšeném

Tabulka 2 Základní změny státního rozpočtu na rok 2020 (údaje v mld. Kč)

Ukazatel státního rozpočtu	Zákon o SR č. 355/2019 Sb.	Novela zákona o státním rozpočtu číslo		
		129/2020 Sb.	208/2020 Sb.	323/2020 Sb.
Příjmy ↓	1 578,11	1 488,31	1 428,21	1 364,81
Výdaje ↑	1 618,11	1 688,31	1 728,21	1 864,81
Saldo ↑	-40,00	-200,00	-300,00	-500,00
Pojistné na SZ a PSP (kap. 313) ↓	570,50	545,50	540,50	522,90
Povinné pojistné na DP (kap. 313) ↓	510,35	487,95	483,47	467,77
Celkové výdaje kapitoly 313 (MPSV) ↑	686,80	676,80	676,80	694,45
Dávky důchodového pojištění (kap. 313) ↓ (kompenzace z kap. 397)	495,24	475,24	475,24	475,24
Transfery pro výdaje státu na sociální politiku (kap. 397 – OSFA) ↑	0,00	20,00	20,00	20,00
Vládní rozpočtová rezerva (kap. 398) ↑	4,86	64,16	78,76	112,52

SZ – sociální zabezpečení včetně DP; PSP – příspěvek na státní politiku zaměstnanosti; DP – důchodové pojištění

Kapitola 313 = MPSV; Kapitola 397 – Operace státních finančních aktiv (OSFA) – položka výdaje: Transfery pro výdaje státu na sociální politiku; kap. 398 – kapitola Všeobecná pokladní správa, která zahrnuje mimo jiné položku vládní rozpočtové rezervy

Zdroj: Zákon č. 355/2019 Sb.; Zákon č. 129/2020 Sb.; č. 208/2020 Sb. a č. 323/2020 Sb.

Tabulka 3a) Kumulativní vývoj celostátních daňových příjmů v komparaci mezi roky 2008 a 2009, 2019 a 2020 (údaje v mld. Kč)

Období	Daňové příjmy celkem	Období	Daňové příjmy celkem (↓)	Období	Daňové příjmy celkem	Období	Daňové příjmy celkem (↑↓)
12.2008	751,70	12.2009	666,10	12.2019	1086,18	12.2020	.
11.2008	666,72	11.2009	589,23	11.2019	964,46	11.2020	.
10.2008	628,42	10.2009	551,32	10.2019	884,10	10.2020	.
09.2008	560,15	09.2009	487,18	09.2019	795,18	09.2020	.
08.2008	473,52	08.2009	419,09	08.2019	683,98	08.2020	627,07
07.2008	441,25	07.2009	388,99	07.2019	614,40	07.2020	543,26
06.2008	362,94	06.2009	325,72	06.2019	524,36	06.2020	460,15
05.2008	259,53	05.2009	237,39	05.2019	393,47	05.2020	360,47
04.2008	223,95	04.2009	201,73	04.2019	313,83	04.2020	303,60
03.2008	177,57	03.2009	156,96	03.2019	245,23	03.2020	256,49
02.2008	98,80	02.2009	89,00	02.2019	142,01	02.2020	155,07
01.2008	75,14	01.2009	66,56	01.2019	84,14	01.2020	89,11

schodku státního rozpočtu ze 40 mld. Kč na 500 mld. Kč. V kategorii **pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti** došlo v tuto chvíli ke snížení z 570,50 mld. Kč na 522,90 mld. Kč, kdy **příjmy z důchodového pojištění** se snížily o 42,58 mld. Kč a současně **výdaje na důchodové dávky** budou ve výši 20 mld. Kč dofinancovány z kapitoly *Operace státních finančních aktiv* (kapitola č. 397). Uvedené transakci současně odpovídá snížení výdajů na tyto dávky z kapitoly MPSV (kapitola č. 313) o zmíněných 20 mld. Kč. **Vládní rozpočtová rezerva** (součástí kapitoly 398) se z původní výše 4,86 mld. Kč zvýšila na 112,52 mld. Kč.

Na začátku roku se jednalo o strukturální schodek ve výši 40 mld. Kč. Pod vlivem covidu-19 se ke strukturálnímu schodku přidává schodek cyklický, resp. pandemický.

3 Komparace začínajících dopadů do veřejných rozpočtů z pohledu roku 2020 (covid-19) versus 2009 (globální dopad hypoteční krize USA) z pohledu ČR

Standardně používané predikční nástroje jsou v důsledku působení covidu-19 ve značně míře omezené, resp. jsou téměř nepoužitelné. Největší poslední krize, která měla negativní dopad na reálný HDP s poklesem o 4,8 % (ČSÚ-a) a tím na celostátní daňové příjmy (ČNB-b), byla v roce 2009. Přitom HDP se ještě v roce 2008 reálně zvýšil o 2,7 %. Porovnání postupného vývoje celostátních daňových příjmů mezi roky 2008 a 2009, 2019 a 2020 přináší následující přehled – tabulka 3a), 3b).

K 31. 8. 2020 v porovnání s obdobím k 31. 8. 2019 je celostátní propad ve vybraných daňových příjmech následující, zejména: na DPH -7,67 mld. Kč (došlo ke zpomalení propadu, k 31. 7. se jednalo o -9,81 mld. Kč); spotřebních daní -4,06 mld. Kč; na dani z příjmů právnických osob -22,86

mld. Kč; daních z příjmů fyzických osob (srážková daň, daň z příznání, daň ze závislé činnosti) -17,28 mld. Kč; celkem -51,87 mld. Kč (= cca 0,90 % nominálního ročního HDP₂₀₁₉). **Na výkyvy ve výběru daní má vliv řada rozhodnutí ze strany MF ČR** z důvodu mimořádné situace v rámci covidu-19, a to v podobě posunutí daňových příznání, posunutí plateb daní, prominutí červnové zálohy na daň z příjmu apod. (MF ČR-c).

Ke stejnému období mezi rokem 2009 a 2008 je situace následující: na DPH -1,70 mld. Kč; spotřebních daních -1,54 mld. Kč; na dani z příjmů právnických osob -37,61 mld. Kč; daních z příjmů fyzických osob (srážková daň, daň z příznání, daň ze závislé činnosti) -11,76 mld. Kč; celkem -52,61 mld. Kč (= cca 1,30 % nominálního ročního HDP₂₀₀₈); (ČNB-b).

V roce 2009 šlo o dopady globální finanční hypoteční krize, která se postupně přelila do ekonomické (hospodářské) celosvětové krize, která zasáhla (více či méně) všechny sektory ekonomiky, což mělo rovněž spolu s poklesem reálného HDP negativní dopad do veřejných financí.

V roce 2020 jde o zcela jinou situaci, tedy faktické dočasné až „vypnutí“ či náhlého významného „zpomalení“ ekonomiky, kdy mezi nejvíce zasazené sektory ekonomiky patří již **zmíněný zejména cestovní ruch, kultura, sport, obchod, doprava a zpracovatelský průmysl**. Konkrétně cestovní ruch je významnou ekonomickou činností. *V roce 2018 tvořil tento obor 2,9 % hrubého domácího produktu České republiky (153 miliard korun). Zaměstnával 240,6 tisíce osob, což bylo meziročně o 0,7 %*

Tabulka 3b) Vývoj rozdílů mezi kumulativními celostátními daňovými příjmy (údaje v mld. Kč)

Měsíc	Kumulativní rozdíl v celostátních daňových příjmech mezi rokem 2009 a 2008 (mezi rokem 2008 a 2007)	Kumulativní rozdíl v celostátních daňových příjmech mezi rokem 2020 a 2019 (mezi rokem 2019 a 2018)
prosinec	-85,60 (+113,71)	. (+55,35)
listopad	-77,49 (+30,72)	. (+49,18)
říjen	-77,10 (+34,97)	. (+47,84)
září	-72,97 (+35,15)	. (+47,87)
srpen	-54,43 (+24,20)	-56,91 (+35,21)
červenec	-52,26 (+23,24)	-71,14 (+31,18)
červen	-37,22 (+28,50)	-64,22 (+29,10)
květen	-22,14 (+11,22)	-33,00 (+21,67)
duben	-22,22 (+8,57)	-10,23 (+12,98)
březen	-20,61 (+12,49)	+11,26 (+7,79)
únor	-9,80 (+7,38)	+13,06 (-0,62)
leden	-8,58 (+12,8)	+4,97 (-0,02)

Poznámka: celostátní daňové příjmy zahrnují tyto daně: DPH, spotřební daně, daň z příjmů právnických osob, daň z příjmů fyzických osob (srážková daň, daň z příznání, daň ze závislé činnosti), silniční daň, daň z nemovitostí, majetkové daně, dálniční poplatky a mýtné, ostatní daně a poplatky. V uvedených hodnotách nejsou zohledněny případné daňové změny.

. – údaj není k dispozici

Zdroj: ČNB-b, vlastní zpracování

vice. Zaměstnanci tvořili 82 % a sebezaměstnané osoby podnikající v oboru 18 % (ČSÚ-b). S konkrétním dopadem covidu-19 na cestovní ruch se lze seznámit na stránkách Českého statistického úřadu (ČSÚ-c).

Nicméně mezi rokem 2009 a 2008 klesly celkové daňové příjmy o 85,60 mld. Kč, a to při poklesu reálného HDP o 4,8 %. Inkaso vymezených daňových příjmů začalo klesat již od ledna 2009. V porovnání roku 2020 s rokem 2019 lze sledovat, že ekonomika „tvrdě“ narazila „až“ v době nouzového stavu, tj. v dubnu 2020, kdy březen 2020 je signálem zpomalení jejich kumulativního růstu. Vymezené kumulativní daňové příjmy mezi dubnem 2020 a 2019 skokově klesly o více než 10 mld. Kč, za další měsíc pak skokově kumulovaně klesly o 33 mld. Kč, v červnu následuje další skokový kumulativní pokles o 64,22 mld. Kč, k 31. 7. 2020 dochází ke kulminaci celkového meziročního poklesu o více než 71 mld. Kč a k 31. 8. 2020 dochází k celkovému poklesu o necelých 57 mld. Kč, který signalizuje jeho zpomalení.

Vývoj vybraných ukazatelů státního rozpočtu za rok 2008, 2009, 2019 a 2020 vždy k 31. 8. je zachycen v Tabulce 4.

Prostřednictvím uvedeného přehledu vybraných ukazatelů státního rozpočtu lze shrnout, že k 31. 8. mezi rokem 2009 a 2008, 2020 a 2019 dochází k poklesu daňových příjmů plynoucích do státního rozpočtu (bez zohlednění případných úprav v rámci rozpočtového určení daní, změn v daňových sazbách apod.) a současně k růstu běžných výdajů, což spolu s jiným očekávaným růstem reálného HDP při schvalování státního rozpočtu na příslušný rok má negativní dopad do jeho salda.

V roce 2009 se saldo státního rozpočtu začalo propadat od měsíce března (přes -2,3 mld. Kč), kdežto v roce 2020 již od samotného ledna (přes -7,9 mld. Kč), kdy ještě nejde o vliv začínajícího dopadu covidu-19.

Závěr

Odhady poklesu české ekonomiky se pohybují v rozmezí mezi 6,5 % až 9,6 %; resp. až 13,2 % v případě tzv. dvojitého zá-
sahu pandemie. Plánovaný schodek státní-

ho rozpočtu na rok 2009 činil 38,1 mld. Kč, dosažená skutečnost činí schodek 192,39 mld. Kč, což odpovídá cca 4,76 % HDP₂₀₀₈. V letošním roce se schodek státního rozpočtu plánoval ve výši 40 mld. Kč. Již letošní třetí novelou zákona o státním rozpočtu na rok 2020 se schodek z důvodu pandemické krize navýšil na 500 mld. Kč, což odpovídá přes 8,6 % HDP₂₀₁₉ a je tak historicky nejvyšším naplánovaným schodkem.

Z pohledu porovnání vybraných daňových příjmů (DPH, spotřební daně, daň z příjmu právnických osob, daň z příjmů fyzických osob) mezi obdobím k 31. 8. 2020 a k 31. 8. 2019 klesly uvedené daňové příjmy o -51,87 mld. Kč, což odpovídá 0,90 % HDP₂₀₁₉. Ke stejnému datu mezi rokem 2009 a 2008 je zaznamenán pokles o 52,61 mld. Kč, což činí cca 1,30 % HDP₂₀₀₈.

Z pohledu salda státního rozpočtu nelze opomenout, že dosažený schodek k 31. 8. 2020 (-230,26 mld. Kč) dosahuje více než 14,97násobku dosaženého salda státního rozpočtu k 31. 8. 2019 (-15,38 mld. Kč). V případě porovnání ke stejnému datu mezi rokem 2009 a 2008 lze uvést, že k 31. 8. 2008 saldo státního rozpočtu činilo kladnou výši 5,3 mld. Kč, kdežto ke stejnému datu roku 2009 byl dosažen schodek ve výši 89,6 mld. Kč.

Diskuse, polemika

Validní zhodnocení pandemické krize spolu s jejími dopady do reálné ekonomiky vyžaduje vyčkání na finální makroekonomická a makrofinanční data z pohledu celého roku 2020, kdy bude postupně zpětně docházet k revizím dat. Navíc z pohledu pandemického vývoje nelze v tuto chvíli ani odhadnout, jak dlouho a s jakou hloubkou pandemická krize potrvá. Finální čísla přinesou odpověď na otázku, do jaké míry se naplnily předpokládané scénáře odhadovaného poklesu HDP spolu s dopadem na veřejné finance. Samotný vývoj je ovlivňován soukromými investicemi a také chováním domácností. Soukromé investice jsou ovlivňovány ze strany centrální banky a také ze strany dotační podpory vlády. V rámci řešení téměř jakékoliv krize je důležité chování domácností z pohledu jejich spotřeby. Investice jsou ovlivňovány

zejména úrokovými sazbami a očekávaním investorů. Prostor pro případné snižování úrokových sazeb ze strany ČNB bude zřejmě omezený, neboť jejich snižování by negativně ovlivnilo kurz domácí měny (depreciace) spolu s vlivem na růst cenové hladiny a rovněž by mohlo vést k ohrožení stability finančního sektoru z pohledu případného „odlivu kapitálu“, čímž by se více či méně mohla ohrozit likvidita, tedy dostupnost peněz, což by vyžadovalo zpětné zvýšení úrokových sazeb.

Tato specifická krize (pandemická, zdravotní) nezasáhla ekonomiku plošně, ale dopadla na jednotlivá odvětví různě. Jsou odvětví, která jednoznačně „vítězila“ (internetové obchody, informační technologie, výroba a obchod se zdravotními pomůckami) a odvětví, která byla „poražena“ (automobilový a letecký průmysl, cestovní ruch – turistika).

Rostoucí nemocnost postupně „odstavuje“ z ekonomiky pracovní sílu, což má vliv na výrobu, poskytování služeb a tím i na celkový útlum ekonomické aktivity. Útlum zvyšují i obavy z budoucího vývoje. Razantní ústup od opatření proti šíření koronavirové pandemie v letních měsících (červenec, srpen) roku 2020, zejména v podobě otevření hranic, bylo zjevně unáhlené. Covid-19 v ČR zesílil, vznikají nová a nová ohniska nákazy, která postupně účet za pandemii zvyšují a krizi spolu s nejistotou prodlužují.

Seriózní a validní diskusi nad detailnějším dopadem covidu-19 na veřejné finance nelze v čase psaní tohoto příspěvku vést (září 2020). Zcela jistě bude mít pandemie negativní dopad na veřejné finance a tím na nárůst státního dluhu. Bude nesmírně obtížné od uvedeného finálního dopadu jednoznačně odfiltrovat samotný dopad pandemie od vládního „masivního pumpování“ peněz do ekonomiky přes řadu různých diskrečních opatření (MMF-a) majících za cíl minimalizovat ekonomické škody. Jistě se budou vyskytovat názory, že pokud by vláda ekonomice nepomohla v tak velkém měřítku, tj. ve finále prohloubením schodku státního rozpočtu na rok 2020, celkový výsledek by byl ještě horší. Jiní odborníci budou zastávat názor opačný. Nicméně plánovaný schodek ve výši 500 mld. Kč představuje z pohledu

Tabulka 4 Vybrané ukazatele státního rozpočtu k 31. 8. daného roku (údaje v mld. Kč)

Položka státního rozpočtu	K 31. 8. roku			
	2008	2009	2019	2020
Daňové příjmy státního rozpočtu celkem, z toho:	598,71	544,23	846,27	790,52
– příjmy z pojistného na sociální zabezpečení	256,29	239,30	366,04	351,77
Běžné výdaje státního rozpočtu celkem, z toho:	618,97	659,78	916,63	1065,28
– výdaje na důchodové dávky	204,18	223,03	313,73	336,39
– výdaje na podporu v nezaměstnanosti	4,68	10,06	5,49	7,06
Saldo státního rozpočtu	+5,32	-89,58	-15,38	-230,26

Zdroj: ČNB-b; vlastní zpracování

nominální výše HDP roku 2019 podíl přes 8,6 %. Přijatá plošná opatření v rámci první vlny covidu-19 si vyžádala nemalé vládní finanční kompenzace. Již během července a srpna bylo možné sledovat zvyšující se počty nakažených. V měsíci září dochází k vysokým denním přírůstkům nakažených (za den 17. 9. 2020 až +3 130; MZ ČR). Lze předpokládat, že ekonomika nebude „plošně“ vypnuta, tak jak tomu bylo v rámci první vlny. Spolu se šířením onemocnění lze spíše očekávat, že postupně bude docházet k odstávce části ekonomiky z důvodu zvyšující se nemocnosti ekonomicky aktivních obyvatel, čímž se ekonomika odstaví fakticky sama. „Daň“ za ukvapené rozvolnění, zejména otevření hranic v létě, bude zřejmě vyšší, než by se očekávalo koncem června. Z tohoto pohledu lze předpokládat, že vládní finanční výdaje v podobě řady kompenzací spojených se zvládnutím pandemie v rámci tzv. první vlny covidu-19 budou hodnoceny spíše jako neefektivně vynaložené finanční prostředky.

Obavy z dopadu covidu-19 jsou nepochybně širší, neboť samotným dopadem je ovlivňován rovněž zejména vývoj výnosnosti podílových fondů, ceny akcií a také objem dividend, což ovlivňuje výnosnost tzv. III. pilíře v rámci finančního zabezpečení se na stáří. Pandemie má tedy dopad nejen do průběžně financovaného důchodového systému, ale dotýká se i zmíněného III. pilíře. Konkrétní dopady budou moci být zhodnoceny nejdříve v roce 2021.

Vyšší míra nezaměstnanosti při zvyšování se platební neschopnosti dlužníků může zprostředkovat ohrožovat finanční stabilitu bankovního sektoru.

Léčbu ve formě rozpočtové, fiskální a monetární pomoci je třeba vyvažovat tak, aby nebyla s ohledem na obrovský deficit státního rozpočtu na rok 2020 spolu se zamýšleným rozpočtovým deficitem pro následující rok(y) přemrštěná a neuvážena, neboť v takovém případě by léčba v podobě pomoci mohla být ve finále bolestivější než nemoc samotná. Nicméně samotné vyvažování ex-ante pomoci je velmi obtížné a až i nemožné z důvodu mnohdy obtížně dostupných rychlých, přesných a validních informací či dat. Účet za pomoc nejen světové ekonomice, ale také jednotlivým národním ekonomikám z pohledu dopadu do veřejných financí v souvislosti s covidem-19 bude možné plnohodnotně a detailně vyhodnotit až s odstupem času, tedy ex-post.

Krise obecně negativně ovlivňuje stav a vývoj veřejných financí, kterým dominuje státní rozpočet. Nejvíce zasaženou oblastí na výdajové straně bývá sociální oblast. Nicméně každá krize přináší také své výzvy. I tato krize jistě přinese výzvy směřující zejména k podporám moderních technologií, které v budoucnu zvýší produktivitu práce. Uvedená krize představuje

i určitou výzvu k flexibilitě výrobních kapacit spolu s příspěvkem k urychlení digitalizace a robotizace. Lze rovněž předpokládat i rozvoj telemedicíny. Vedle uvedených výzev lze předpokládat soustředění se na takové investice, které budou spojeny s nejvyšším multiplikačním efektem, neboť takový přístup povede k brzké či včasné revitalizaci domácí ekonomiky spolu s dlouhodobým makroekonomickým účinkem.

Seznam použitých zdrojů

- BRUEGEL (2020). Julia Anderson, Enrico Bergamini, Sybrand Brekelmans, Aliénor Cameron, Zsolt Darvas, Marta Domínguez Jíménez, Catarina Midoes. *The fiscal response to the economic fallout from the coronavirus*. Brussels: Bruegel, 2020. Dostupné z: <https://www.bruegel.org/publications/datasets/covid-national-dataset/> [on-line 2020-06-26]
- CZESANÝ, S. (2013). *Kontexty hospodářské politiky a současně finanční a hospodářské krize*. Politická ekonomie, 61 (6), s. 770–794. ISSN 0032-3233 (e-ISSN: 2336-8225). Dostupné z: <https://polek.vse.cz/pdfs/pol/2013/06/04.pdf>
- ČNB-a. *Prognóza ČNB ze srpna 2020*. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/monova-politika/prognoza/>
- ČNB-b. *Vládní finanční statistika*. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/statistika/vladni-fin-stat/>
- ČSÚ-a. *Hlavní makroekonomické ukazatele*. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/hmu_cr [on-line: 2020-09-17]
- ČSÚ-b. *Satelitní účet cestovního ruchu*. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/satelitni_ucet_cestovniho_ruchu [on-line 2020-09-17]
- ČSÚ-c. *Cestovní ruch – 2. čtvrtletí 2020*. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/cr/ci/cestovni-ruch-2-ctvrtleti-2020>
- DVOŘÁK, P. (2008). *Veřejné finance, fiskální nerovnováha a finanční krize*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck 2008
- DVOŘÁK, P. (2004). *Finanční krize jako globální problém a možnosti jejího vzniku v ČR*. Studie Národohospodářského ústavu Josefa Hlávky. Studie č. 2/2004
- Evropská komise. *European Economic Forecast, July 2020*. ISSN 2443-8011 (on-line). Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/economy-finance/ip132_en.pdf
- Hlaváček M., Pavel, J. (duben 2020). *Fiskální náklady pandemie COVID-19 v České republice a aktualizace této studie z 5. května 2020*. Informační studie sekce Makroekonomických a fiskálních analýz, duben 2020. Úřad národní rozpočtové rady. Dostupné z: <https://unrr.cz/vydavame/studie/>
- MF ČR-a. *Koronavirus (COVID-19)*. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/koronavirus-covid-19> a <https://www.mfcr.cz/cs/o-ministerstvu/sluzby-verejnosti/komunikace-s-verejnosti/castokladene-otazky>
- MF ČR-b. *Příslušná Makroekonomická predikce*. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/makroekonomika/makroekonomicka-predikce>
- MF ČR-c. *Příslušný Finanční zpravodaj*. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/legislativa/financni-zpravodaj>
- MK. *Mimořádná výzva k podávání žádostí o dotaci – Program udržitelnosti pro muzea zřizovaná nestátními subjekty*. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/mimoradna-vyzva-k-podavani-zadosti-o-dotaci-program-udrizitelnosti-pro-muzea-zrizovana-nestatnimi-subjekty-2358.html>
- MMF-a. Mezinárodní měnový fond. *Policy Responses to COVID-19*. Washington: International Monetary Fund. Dostupné z: <https://www.imf.org/en/Topics/imf-and-covid19/Policy-Responses-to-COVID-19>

- MMF-b. Mezinárodní měnový fond. *CZECH REPUBLIC*. Dostupné z: <https://www.imf.org/en/Countries/CZE> [on-line 2020-09-17]
- Morda, P., Šíma, O. (2020). *Ekonomické dopady a možná hospodářsko-politická řešení pandemie Covid-19*. Informační studie sekce Makroekonomických a fiskálních analýz, duben 2020. Úřad národní rozpočtové rady. Dostupné z: <https://unrr.cz/vydavame/studie/>. Prostřednictvím uvedené informační studie se odkazuje na BALDWIN, Richard a Beatrice WEDER DI MAURO. *Mitigating the COVID Economic Crisis: Act Fast and Do Whatever It Takes*. London: CEPR Press: VoxEU.org eBook, 2020. ISBN 978-1-912179-29-9. Dostupné online: <https://voxeu.org/content/mitigating-covid-economic-crisis-act-fast-and-do-whatever-it-takes>
- MMR. *Všechna opatření a pomoc MMR při pandemii Covid-19*. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/cs/ministerstvo/vsechna-opatreni-a-pomoc-mmr-pri-pandemii-covid-19>
- MPO. *Informace o koronaviru*. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/koronavirus/>
- MPSV-a. *Antivirus – podpora zaměstnanosti*. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/web/cz/antivirus>
- MPSV-b. *Analýza podpory v Programu Antivirus spolu s finanční náročností je uveřejněna na webových stránkách MPSV*. Dostupné z: https://www.mpsv.cz/documents/20142/1248138/Analýza_podpory_v_Programu_Antivirus.pdf
- MZ ČR. *COVID-19: Přehled aktuální situace ČR*. Dostupné z: <https://onemocneni-aktualne.mzcr.cz/covid-19> [on-line 2020-09-17]
- OECD. <http://www.oecd.org/economic-outlook/june-2020/> [on-line 2020-09-17]
- Patria (2020). *MMF dál zhoršil výhled ekonomiky, čeká propad o 4,9 procenta* (poznámka: jde o propad globální ekonomiky o 4,9 %). Dostupné z: <https://www.patria.cz/zpravodajstvi/4437212/mmf-dal-zhorzil-vyhled-ekonomiky-ceka-propad-o-49-procenta.html> [on-line 2020-07-09]
- PAZOUR, M. (2008). *Stanovení náchylnosti ekonomiky k nadměrným tlakům na měnový kurs*. Politická ekonomie, 56 (5), s. 598–620. ISSN 0032-3233 (e-ISSN: 2336-8225). Dostupné z: <https://polek.vse.cz/pdfs/pol/2008/05/02.pdf>
- SPĚVÁČEK, V. (2013). *Růst a stabilita české ekonomiky v letech 2001 – 2011*. Politická ekonomie, 61 (1), s. 24–45. ISSN 0032-3233 (e-ISSN: 2336-8225). Dostupné z: <https://polek.vse.cz/pdfs/pol/2013/01/02.pdf>
- Sněmovní tisk č. 789. *Vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 355/2019 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2020*. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/sntisk.sqw>
- Sněmovní tisk č. 833. *Vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 355/2019 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2020, ve znění zákona č. 129/2020 Sb.* Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/sntisk.sqw>
- Sněmovní tisk č. 889. *Vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 355/2019 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2020, ve znění pozdějších předpisů*. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/sntisk.sqw>
- TITZE, M. (2017). *Kriza likvidity a finanční náhaza v letech 2007 – 2009: ponaučení do budoucnosti*. *Politická ekonomie*, 65 (6), s. 690–708. ISSN 0032-3233 (e-ISSN: 2336-8225). Dostupné z: <https://polek.vse.cz/pdfs/pol/2017/06/03.pdf>
- TKÁČOVÁ, A. (2012). *Kompozitní predstihový indikátor hospodářského cyklu české ekonomiky*. *Politická ekonomie*, 60 (5), s. 590–613. ISSN 0032-3233 (e-ISSN: 2336-8225). Dostupné z: <https://polek.vse.cz/pdfs/pol/2012/05/02.pdf>
- Usnesení vlády ČR č. 194 ze dne 12. března 2020. Dostupné z: <https://apps.odok.cz/attachment/-/download/IHOABMNHPSV>
- Usnesení vlády ČR č. 396 ze dne 9. dubna 2020. Dostupné z: <https://apps.odok.cz/attachment/-/download/RCIABNHNCN22>

Usnesení vlády ČR č. 485 ze dne 30. dubna 2020. Dostupné z: <https://apps.odok.cz/attachment/-/down/RClABPAAB35S>

Vláda ČR-a. 1993 – 2020. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/clenove-vlady/historie-minulych-vlad/prehled-klad-cr/1993-2007-cr/>

Vláda ČR-b. *Důležité informace o epidemii koronaviru, nouzovém stavu a všech v té souvislosti vydaných opatřeních vlády ČR na jednom místě.* Dostupné z: <https://vlada.cz/cz/epidemie-koronaviru/>

Zákon č. 475/2008 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2009

Zákon č. 355/2019 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2020

Zákon č. 129/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 355/2019 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2020

Zákon č. 208/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 355/2019 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2020, ve znění zákona č. 129/2020 Sb.

Zákon č. 323/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 355/2019 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2020, ve znění pozdějších předpisů

Ing. Jiří Vopátek, Ph.D.

(jiri.vopatek@vse.cz; jvopatek@centrum.cz) působí jako odborný asistent a současně i jako vedoucí Katedry společenských věd Fakulty managementu VŠE v Praze (Prague University of Economics and Business, Faculty of Management, Department of Social Sciences), Jarošovská 1117/II, 377 01 Jindřichův Hradec, Česká republika. Zaměřuje se zejména na problematiku důchodového systému v České republice a veřejné finance.

Přílohy

Tabulkový přehled 1 Stimulační opatření pro rok 2009 (ESA 95, mld. Kč)

	Opatření	P _{VR}	V _{VR}	(P - V) _{VR}
I. Realizovaná a schválená opatření				
1.	Zapojení prostředků z rezervních fondů		-1,5	1,5
2.	Zvýšení garancí úvěrů malým a středním podnikům		0,4	-0,4
3.	Podpora podnikatelů v zemědělství		2,0	-2,0
4.	Posílení Programu rozvoje venkova		0,3	-0,3
5.	Investice do vědy a výzkumu nad rámec schváleného návrhu státního rozpočtu		0,3	-0,3
6.	Navýšení platů zaměstnanců státního sektoru	0,4	2,7	-2,3
7.	Navýšení výdajů na přímé platby – kofinancování		1,0	-1,0
8.	Snížení sazby pojistného na nemocenské pojištění a státní politiku zaměstnanosti	-18,4		-18,4
9.	Snížení sazby daně z příjmů právnických osob	-6,6		-6,6
10.	Navýšení základního kapitálu ČEB			0,0
11.	Zvýšení pojistného krytí EGAPu			0,0
12.	Změna zákona o pojišťování vývozu se státní podporou			0,0
13.	Fiskální impulsy podpory výzkumu a vývoje		1,8	-1,8
14.	Snížení záloh na daně z příjmů	0,0		0,0
15.	Rozšíření uplatnění odpočtu DPH u osobních automobilů	-2,5		-2,5
16.	Odložení záloh u poplatníků s méně než 5 zaměstnanci	0,0		0,0
17.	Dotační program na snižování energetické náročnosti budov			0,0
18.	Posílení dotačního programu PANEL		0,6	-0,6
19.	Zvýšení výdajů na zajištění dopravní obslužnosti		3,2	-3,2
20.	Zvýšení investic do dopravní infrastruktury ve vlastnictví státu pro oživení ekonomiky v roce 2009		7,2	-7,2
21.	Garance a podpora úvěrů malých a středních podniků		2,1	-2,1
22.	Přesun vybraných služeb do snížené sazby DPH			0,0
23.	Zrychlení odpisů v 1. a 2. odpisové skupině	-9,4		-9,4
Celkem I.				-56,6
II. Zákon o podpoře hospodářského růstu a sociální stability				
1.	Slevy pro zaměstnavatele na pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti	-18,0		-18,0
2.	Zvýšení slev na DPFO na dítě	0,0		0,0
3.	Zvýšení přídávků na děti		0,2	-0,2
4.	Zavedení šrotovného*		0,0	0,0
Celkem II.				-18,2
Celkem I. + II.				-74,8

Poznámka k části II., bod 1: K opatřením zmírňujícím dopad hospodářské krize na poptávkové straně patří zavedení slev na sociálním pojistném pro každého zaměstnavatele za zaměstnance, jehož mzda je nižší než 1,15 násobek průměrné mzdy. Velikost slevy od určité výše příjmu zaměstnance pak lineárně klesá. Toto zákonné ustanovení s retroaktivní doložkou (zpětně i za rok 2009) bude účinné od roku 2010 (MF ČR-b, červenec 2009, s. 9). Opatření poptávkové strany trhu práce povzbuzující zachování pracovních míst nízkopříjmových zaměstnanců (sleva na pojistném) pozbylo k 31. 12. 2009, spolu s ústupem recese, platnosti (MF ČR-b, leden 2010, s. 11).

Zdroj: MF ČR-b, říjen 2009

Stabilizační opatření pro rok 2010 (ESA 95, v mld. Kč)

Opatření	Sektor vlády		
	příjmy	výdaje	rozdíl
Majetkové daně	2,8	0,0	2,8
Daň z příjmů	1,5	0,0	1,5
Spotřební daně	11,1	0,0	11,1
Daň z přidané hodnoty	17,8	0,0	17,8
Příjmy z pojistného	32,6	0,0	32,6
Zachování refundace 50% náhrady mzdy zaměstnavatelům	0,0	2,2	-2,2
Výplaty nemocenské	0,0	-4,4	4,4
Neprovedení valorizace důchodů	0,0	-6,9	6,9
Snižování objemu mezd ve veřejném sektoru	0,0	-2,0	2,0
Celkem	65,8	-11,1	76,9

Zdroj: MF ČR-b, leden 2010

Tabulkový přehled 2 Vybraná významná finanční opatření v souvislosti s probíhající pandemickou krizí 2020 (covid-19) se zaměřením na sociální oblast

Sněmovní tisk (ST) č. / Zákon č. (z. č.)	Název tisku / základní obsah (cíl); finanční dopad (je-li uveden)
ST č. 784 z. č. 133/2020 Sb.	Vládní návrh zákona o některých úpravách v sociálním zabezpečení v souvislosti s mimořádnými opatřeními při epidemii v roce 2020. Cíl: <i>prodloužit výplatu ošetřovného po dobu trvání mimořádného, resp. krizového opatření, včetně rozšíření okruhu rodičů s možným nárokem upřesněním podmínek pro poskytování ošetřovného při péči o rizikové skupiny dětí (s. 3). Odhad výdajů na prvních 30 kalendářních dnů výplaty ošetřovného byl dle důvodové zprávy odhadnut na cca 2,6 mld. Kč (s. 5).</i>
ST č. 828 z. č. 230/2020 Sb.	Zákon č. 133/2020 Sb., byl prostřednictvím Sněmovního tisku č. 828 novelizován zákonem číslo 230/2020 Sb. s finančním dopadem do státního rozpočtu ve výši 3,5 mld. Kč za každých 30 kalendářních dnů výplaty ošetřovného, tj. o 0,9 mld. Kč více než při platnosti zákona č. 133/2020 Sb. bez jeho změny (s. 3). Výše ošetřovného, které podle zákona o nemocenském pojištění činí 60 % denního vyměřovacího základu, se navrhuje zvýšit od 1. dubna 2020 na 80 % denního vyměřovacího základu (místo 60 %). Tato zvýšená sazba bude platit podle § 1 odst. 2 zákona č. 133/2020 Sb. po dobu mimořádných opatření při epidemii, nejdéle však do 30. června 2020 (s. 4).
ST č. 787 z. č. 136/2020 Sb.	Vládní návrh zákona o některých úpravách v oblasti pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a důchodového pojištění v souvislosti s mimořádnými opatřeními při epidemii v roce 2020. Sledovaným cílem je <i>prominutí placení povinných záloh na pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti OSVČ za měsíce březen až srpen 2020. Pro placení pojistného za rok 2020 se budou tyto zálohy považovat za zaplacené, ovšem maximálně do výše minimálních záloh platných pro rok 2020. Opatřením se snižuje odvodové zatížení OSVČ (s. 2). K eliminaci negativního dopadu do výše budoucího důchodu se dále navrhuje považovat období mezi březnem a srpnem 2020 pro všechny OSVČ hlavní za vyloučenou dobu pro účely stanovení osobního vyměřovacího základu podle zákona o důchodovém pojištění (s. 2).</i> Předpokládaný dopad navrhovaného opatření na snížení příjmů z pojistného na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti činí pro období březen až srpen cca 15,1 mld. Kč, tj. cca 2,5 mld. Kč měsíčně (s. 3). <i>Osoby samostatně výdělečně činné (OSVČ) nejsou povinny platit zálohy na pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti za kalendářní měsíce v období březen až srpen 2020 (§ 1, odst. 1). Pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti stanovené z vyměřovacího základu za rok 2020 se snižuje za každý kalendářní měsíc, v němž byla aspoň po část měsíce vykonávána v období uvedeném v odstavci 1 samostatná výdělečná činnost, o částku: a) 2 544 Kč, jde-li o OSVČ vykonávající hlavní samostatnou výdělečnou činnost; b) 1 018 Kč, jde-li o OSVČ vykonávající vedlejší samostatnou výdělečnou činnost (§ 1, odst. 2).</i> <i>Pro účely § 11 odst. 3 zákona o důchodovém pojištění (tj. pokud den, od něhož bude důchod přiznáván, bude spadat do roku 2020, zálohy se tak budou považovat za zaplacené a období březen až srpen 2020 bude považováno za dobu důchodového pojištění OSVČ) se zálohy uvedené v § 1 odst. 1 považují za zaplacené. Pro účely stanovení osobního vyměřovacího základu se u osob samostatně výdělečně činných vykonávajících hlavní samostatnou výdělečnou činnost považují kalendářní měsíce v období březen až srpen 2020, za které nebyly povinny platit zálohy na pojistné podle § 1 odst. 1, za vyloučenou dobu (§ 2). Tím nedojde ke snižování průměru příjmů, z nichž se vypočítává procentní výměra důchodu (s. 5).</i>

ST č. 948 (novela z. č. 136/2020 Sb. V projednávání, 21. 7. 2020, poslanecký návrh)	<p>Poslanecký návrh navrhuje prodloužení výše uvedeného prominutí placení záloh spolu se snížením odvodového zatížení OSVČ v rámci výše uvedeného pojištění na další čtyři měsíce, tj. září, říjen, listopad, prosinec 2020 a to včetně zohlednění v důchodovém pojištění (tj. považování období za vyloučenou dobu). Předpokládáný finanční dopad je odhadován na cca 10 mld. Kč. Stanovisko vlády je nesouhlasné.</p> <p>Poznámka: pro srovnání s ohledem na výše uvedený odhadovaný výpadek ve výši 15,1 mld. Kč za tři uvedené měsíce lze uvést, že za rok 2019 bylo od OSVČ vybráno na důchodovém pojištění 30,3 mld. Kč a na příspěvku státní politiky zaměstnanosti 1,3 mld. Kč. Odhadovaná částka 15,1 mld. Kč pak představuje 47,8 % uvedených ročních odvodů za celý rok 2019.</p> <p>Z pohledu daně z příjmů fyzických osob – kategorie OSVČ – bylo za rok 2019 odvedeno něco málo přes 7,9 mld. Kč. Zdroj: https://monitor.statnipokladna.cz/ – státní správa.</p>
ST č. 868 z. č. 301/2020 Sb.	<p>Vládní návrh zákona o kompenzacích osobám poskytujícím hrazené zdravotní služby zohledňujících dopady epidemie onemocnění covid-19 v roce 2020.</p> <p>Jedná se o kompenzaci zohledňující náklady a výpadky v poskytování hrazených služeb v důsledku covid-19. Uvedené bude kompenzováno ze systému veřejného zdravotního pojištění, kdy způsob zahrnutí kompenzace do výše úhrad za hrazené poskytované služby v roce 2020 se upravuje vyhláškou Ministerstva zdravotnictví ČR. Jedná se o subjekty zdravotnických zařízení (nemocnice, lázně, ambulantní zdravotní služby), kdy jsou zahrnuty také hrazené služby poskytované ve vlastním sociálním prostředí pacienta. <i>Vyúčtování hrazených služeb poskytnutých v roce 2020 zahrnující kompenzace provede zdravotní pojišťovna u poskytovatelů poskytujících pouze ambulantní hrazené služby nebo hrazené služby poskytované ve vlastním sociálním prostředí pacienta do 30. června 2021 a u ostatních poskytovatelů do 31. srpna 2021 (§ 2 odst. 1 zákona). Dle odhadů se očekává, že nenaplněná produkce bude za celý rok (= 2020) ve výši až cca 30,5 mld. Kč (s. 4).</i> Očekává se, že z výpadku příjmů cca až 30,5 mld. Kč bude přímá kompenzace přibližně cca 27 mld. Kč a zbytek bude zohledněn, pokud poskytovatelé využijí možnosti dohnat část ztracené produkce v druhé polovině roku 2020 tím, že zvýší objem poskytovaných plánovaných a elektivních (výběrových) hrazených služeb. Kromě toho obzvláště v nemocnicích je třeba kompenzovat náklady spojené s péčí o pacienty s onemocněním covid-19, což bude v prováděcí vyhlášce provedeno přes vyjmutí této péče z celoročních produkčních cílů a navýšení jednotkové úhrady, tyto náklady se odhadují na cca 5 mld. Kč (s. 4). V lázeňské léčebně rehabilitační péči, která byla omezena z důvodu vládních opatření, dochází k částečné kompenzaci ušlých úhrad formou navýšení úhrady v druhém pololetí 2020 (s. 2 přílohy Teze mechanismů kompenzační vyhlášky důvodové zprávy Sněmovního tisku č. 868).</p>
ST č. 875 z. č. 300/2020 Sb.	<p>Vládní návrh zákona o prominutí pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti placeného některými zaměstnavateli jako poplatníky v souvislosti s mimořádnými opatřeními při epidemii v roce 2020.</p> <p>Jedná se o prominutí pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti placeného některými zaměstnavateli jako poplatníky v souvislosti s mimořádnými opatřeními při epidemii v roce 2020, a to za období červen, červenec, srpen 2020; detailněji vymezeno v uvedeném Sněmovním tisku č. 875 a v zákoně č. 300/2020 Sb.</p> <p><i>Vylučuje se možnost souběhu prominutí pojistného na sociální zabezpečení se současným čerpáním podpory v rámci Cíleného Programu k podpoře zaměstnanosti schváleného vládou České republiky usnesením vlády č. 353 ze dne 31. března 2020 ve znění 5 navazujících usnesení (usnesení vlády č. 481 ze dne 27. dubna 2020), který je cíleným programem k řešení zaměstnanosti podle § 120 zákona o zaměstnanosti (tzv. Antivirus) za měsíce červen až srpen 2020, v případě, že bude program Antivirus prodloužen (s. 4-5). Finanční dopad se odhaduje na 13,5 mld. Kč za všechny tři uvedené měsíce.</i></p>
ST č. 947 (novela z. č. 300/2020 Sb., v projednávání, 21. 7. 2020, poslanecký návrh)	<p>Poslanecký návrh navrhuje prodloužení výše uvedeného prominutí na další čtyři měsíce, tj. září, říjen, listopad, prosinec 2020. Předpokládáný finanční dopad je odhadován do 18 mld. Kč. Stanovisko vlády je nesouhlasné.</p>
ST č. 997 (v projednávání, 2. 9. 2020)	<p>Vládní návrh zákona o jednorázovém příspěvku důchodci v roce 2020.</p> <p><i>Poskytnutí jednorázového příspěvku důchodci je reakcí na pokračující prudký růst životních nákladů důchodců a na aktuální nejistotu dalšího ekonomického a sociálního vývoje v reakci na pandemii covid-19 (s. 3). Výše jednorázového příspěvku činí 5 000 Kč.</i></p> <p>Uvedené opatření zvýší jednorázově celkové výdaje na důchodové dávky celkem o 15 mld. Kč. Náklady spojené s hotovostním způsobem výplaty (poštovní poukázky) jsou odhadovány ve výši 20 mil. Kč.</p>
ST č. 1006 (v projednávání, 11. 9. 2020, poslanecký návrh)	<p>Vydání zákona o jednorázovém mimořádném rodičovském příspěvku.</p> <p>Předložený návrh zákona upravuje podmínky pro poskytnutí jednorázového mimořádného rodičovského příspěvku určeného ke zmírnění dopadů souvisejících s epidemií koronaviru označovaného jako SARS CoV-2. Výše mimořádného příspěvku činí 6 000 Kč. Celkové výdaje jsou odhadovány do 3 mld. Kč. Stanovisko vlády není v době psaní příspěvku k dispozici.</p>

Zdroj: uveden průběžně v tabulkovém přehledu

z www.psp.cz/; <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>; vlastní zpracování dle stavu k 17. 9. 2020